

ایران

جمهوری اسلامی ایران

رئیس کشور: رهبر جمهوری اسلامی ایران: آیت الله سید علی خامنه ای
رئیس دولت: رییس جمهور دکتر محمود احمدی نژاد
مجازات مرگ: اعمال می شود
دادگاه بین المللی جنایی: ملحق شده است

وضع حقوق بشر وخیم تر شد و جامعه مدنی در زمینه آزادی های بنیادین عقیده و اجتماع با محدودیت های فزاینده ای روبرو بود. ده ها زندانی سیاسی، از جمله زندانیان عقیدتی، به دلیل محکومیت هایی که در سال های پیشین پس از محاکمات نامنصفانه بر آنان بار شد همچنان در زندان به سر بردند. هزاران نفر دیگر در سال 2006، و غالباً در جریان تظاهرات یا پس از آن، دستگیر شدند. مدافعان حقوق بشر، از جمله روزنامه نگاران، دانشجویان و حقوقدانان، در زمره کسانی بودند که به صورت خودسرانه و بدون دسترسی به خانواده یا نماینده حقوقی بازداشت شدند. شکنجه، به خصوص در دوران بازداشت پیش از محاکمه، همچنان رواج داشت. دست کم 177 نفر اعدام شدند، که دست کم چهار نفر آنان به هنگام جرم اتهامی زیر 18 سال بوده اند، و یکی از آنان در لحظه اعدام زیر 18 سال بوده است. گزارش رسیده که دو نفر با سنگسار کشته شده اند. صدور احکام شلاق، قطع عضو، و چشم در آوردن همچنان ادامه یافته است. ارقام واقعی اعدام شدگان و کسانی که تحت مجازات بدنی قرار گرفته اند احتمالاً بسیار بالاتر از آن هایی است که گزارش شده است.

پس زمینه

شکاف بین ایران و جامعه جهانی حول اصرار حکومت بر ادامه برنامه غنی سازی هسته ای همچنان رو به گسترش بود. در ماه مارس، آژانس بین المللی انرژی اتمی، ایران را به شورای امنیت سازمان ملل ارجاع داد. در ماه دسامبر، شورای امنیت، پس از این که ایران حاضر نشد ضرب الاجل ماه اوت را برای قطع غنی سازی اتمی به مرحله اجرا بگذارد، بر روی یک برنامه تحریم علیه ایران موافقت کرد. ایران به اتهامات خود علیه حکومت های خارجی مبنی بر این که ناآرامی ها را در نقاط مرزی تشدید می کنند ادامه داد، و در مقابل، خود به دخالت در بدتر شدن وضع امنیتی در عراق متهم شد. در ماه فوریه، دولت آمریکا 75 میلیون دلار بودجه برای «حمایت از دموکراسی» در ایران تقاضا کرد. رییس جمهور احمدی نژاد به تهدیدهای خود علیه کشور اسرائیل و زیر سؤال بردن هولوکاست ادامه داد. دیالوگ حقوق بشر اتحادیه اروپا با ایران در حال تعلیق باقی ماند.

انتخابات محلی و انتخابات مجلس خبرگان، که مسئول نصب ولی فقیه است، در دسامبر انجام شد. شورای نگهبان که قوانین و مقررات را برای تأمین انطباق آن ها با قانون اساسی و موازین اسلامی بازنگری می کند، به جز 164 تن، تمام نامزدهای مجلس خبرگان و از جمله 12 زن را که ثبت نام کرده بودند بر مبنای نظارت استصوابی تبعیض آمیز رد کرد. نتیجه هر دو انتخابات عموماً به عنوان یک شکست برای دولت آقای احمدی نژاد تلقی شد.

مقامات با مخالفت مسلحانه از سوی گروه های کرد و بلوچ روبرو شدند.

در ماه دسامبر، شورای امنیت سازمان ملل قطعنامه‌ای را در محکومیت وضع حقوق بشر در ایران به تصویب رساند. ایران، علارغم دعوتنامه‌ای که در سال 2002 فرستاده بود، در تعیین تاریخی برای دیدارهای فرستاده‌های حقوق بشر سازمان ملل تعلل کرد.

سرکوب اقلیت‌ها

اقلیت‌های مذهبی و قومی همچنان در معرض قوانین و سیاست‌های تبعیض‌آمیز قرار داشتند و این خود یکی از عوامل ناآرامی‌های اجتماعی و سیاسی بود.

عرب‌ها

عرب‌ها همچنان از کاربرد تبعیض از جمله در دسترسی به منابع و کوچ اجباری شاکی بوده‌اند. در ماه اکتبر، شورای نگهبان قانونی را تصویب کرد که بر اساس آن 2 درصد در آمد نفت کشور به استان خوزستان، موطن بسیاری از عرب‌های ایران، اختصاص یافت.

ده‌ها نفر از عرب‌ها در طول سال بازداشت شدند. دست کم 36 نفر در محاکمات نامنصفانه، به دلیل شرکت در انفجار بمب در اهواز و تهران در سال 2005، به مرگ یا زندان‌های درازمدت محکوم شدند. پنج نفر در ماه فوریه، پس از پخش «اعترافات» آنان از تلویزیون، اعدام شدند. دو نفر از آنان به نام‌های مهدی نواصری و محمدعلی ساواری در ملا عام اعدام شدند.

1 - بین ماه‌های فوریه و آوریل، دست کم پنج زن، برخی همراه کودکانشان، بازداشت شدند به صورتی که به نظر می‌آمد بازداشت آنان به خاطر آن است که شوهرانشان خود را تسلیم نموده یا اعتراف کنند. در پایان سال، اعتقاد بر این بود که چهار زن و دو کودک همچنان در بازداشت به سر می‌برند.

2 - هفت حقوقدان که وکالت چند تن از متهمان به بمب‌گذاری را به عهده داشتند در ماه اکتبر به اتهام اقدام علیه امنیت ملی به دادستانی انقلاب اهواز احضار شدند. این احضاریه‌ها در رابطه با نامه‌ای صادر شده بود که آنان خطاب به رییس دادگاه‌های انقلاب اهواز نوشته و در آن از نارسایی‌های مربوط به محاکمه موکلان‌شان شکایت کرده بودند.

آذربایجانی‌ها

در ماه مه، به دلیل انتشار يك کاریکاتور اهانت‌آمیز در روزنامه دولتی «ایران»، تظاهرات گسترده‌ای در شهرهای عمدتاً آذربایجانی شمال شرق کشور صورت گرفت. صدها نفر، اگر نه هزاران نفر، بازداشت شدند و بر اساس گزارش‌ها ده‌ها نفر به وسیله نیروهای امنیتی کشته شدند، گر چه منابع رسمی میزان بازداشتی‌ها و کشته‌ها را کمتر تخمین زده‌اند. دستگیری‌های دیگری نیز صورت گرفته است، که بسیاری از آن‌ها در رابطه با برنامه‌ها و ایام مهم برای آذربایجانی‌ها مانند تجمع قلعه بابک در کلیبر در ماه ژوئن و یا در رابطه با تحریم شروع سال جدید تحصیلی به دلیل حقوق زبانی جامعه آذربایجانی بود.

3 - عباس لسانی، یک زندانی عقیدتی، به دلیل شرکت در تظاهرات علیه کاریکاتور یادشده در اردبیل برای مدت بیش از سه ماه بازداشت شد. در ماه سپتامبر، او به اتهاماتی از جمله «خدشه وارد کردن به امنیت ملی» به 16 ماه زندان و 50 ضربه شلاق محکوم گردید. پنج روز پس از تقاضای تجدید نظر، در آخر ماه اکتبر او مجدداً بازداشت شد، و سپس به خانواده‌اش اطلاع دادند که محکومیت او به 18 ماه افزایش یافته و علاوه بر آن، او به سه سال تبعید اجباری

نیز محکوم شده است. او مخالفت نامشروط خود با خشونت را اعلام داشته است. در آخر سال، او به دلیل شرکت در تجمع قلعه بابک در سال‌های 2003 و 2005، با دو محکومیت دیگر زندان روبرو شده بود.

کردها

در ماه فوریه، گزارش رسید که زد و خورد بین نیروهای امنیتی و کردهای تظاهرکننده در ماکو و شهرهای دیگر به کشته شدن دست کم 9 نفر و دستگیری ده‌ها، اگر نه صدها، نفر دیگر انجامید. در ماه مارس، نمایندگان کرد در مجلس طی نامه‌ای از رییس جمهور خواستار تحقیق در مورد این قتل‌ها و تعقیب و مجازات مسئولان آن شدند. گفته شد که تحقیقاتی در این مورد آغاز گردیده است ولی تا آخر سال نتیجه آن اعلام نشد. بنا به گزارش‌ها، برخی از بازداشت‌شدگان بعداً به زندان‌های بین سه تا هشت ماه محکوم شدند.

4 - محکومیت 18 ماه زندان تعلیقی محمد صادق کبودوند، رییس سازمان حقوق بشر کردستان و سردبیر روزنامه توقیف شده پیام مردم، به اتهام «نشر اکاذیب و مقالاتی به هدف ایجاد تنش و کشمکش‌های نژادی و قومی»، در تجدید نظر به يك سال زندان قطعی افزایش یافت. او گرچه در ماه سپتامبر به زندان احضار شد، ولی به دلیل این که تقاضای تجدید نظر کرده است تا آخر سال آزاد بود. چند روزنامه‌نگار دیگر پیام مردم نیز تحت محاکمه قرار گرفتند.

بلوچ‌ها

در ماه مارس، يك گروه مسلح بلوچ به نام جندالله در استان سیستان و بلوچستان 22 نفر از مقامات ایرانی را کشت و دست کم هفت نفر را به گروگان گرفت. پس از این جریان ده‌ها نفر، اگر نه صدها نفر، دستگیر شدند و بسیاری از آنان به نقاط نامعلومی انتقال یافتند. در ماه‌های بعد، تعداد اعدام‌های اعلام شده در نواحی بلوچ‌نشین به شدت افزایش یافت. تا آخر سال گفته شد که ده‌ها نفر اعدام شده‌اند.

اقلیت‌های مذهبی

اعضای اقلیت‌های مذهبی ایران به خاطر مذهبشان دستگیر شده یا تحت آزار قرار گرفته‌اند.

در ماه فوریه، بیش از 1000 صوفی نعمت‌اللهی که به صورت مسالمت‌آمیز نسبت به حکم تخلیه عبادتگاه خود در قم به اعتراض دست زده بودند دستگیر شدند. مأموران امنیتی و اعضای گروه‌های سازمان‌یافته طرفدار حکومت صدها نفر را مجروح کردند. در ماه مه، 52 صوفی، شامل دو حقوقدان که وکالت آنان را به عهده داشتند، به يك سال زندان، شلاق و جریمه محکوم شدند، و وکیلان یادشده از کار حقوقی منع شدند. در ماه اوت، آیت الله العظمی فاضل لنکرانی با صدور يك فتوا صوفی‌گری را «باطل و پوچ» اعلام کرد.

چندین مسیحی تبشیری که بیشتر آنان از اسلام به مسیحیت گرویده بودند، به دلایلی که ظاهراً به فعالیت‌های مذهبی آنان مربوط می‌شد بازداشت شدند.

5 - در ماه سپتامبر، فرشته دیباج و شوهرش رضا منتظمی بازداشت شدند و پس از 9 روز به قید وثیقه آزاد گردیدند. فرشته دیباج کوچکترین دختر مهدی دیباج است که خود به مسیحیت گرویده بود، و در فاصله کوتاهی پس از اتمام يك زندان 9 ساله به خاطر «اتداد»، در سال 1994 به قتل رسید.

شصت و پنج بهایی در سال 2006 دستگیر شدند و در پایان سال هنوز پنج نفر از آنان در زندان بودند. در ماه مارس، مهران کوثری از يك محکومیت سه ساله زندان که در رابطه با يك نامه سرگشاده در نوامبر 2004 علیه او صادر شده بود، زودتر از موقع آزاد شد.

در ماه مارس، گزارشگر مخصوص سازمان ملل در امر آزادی عقیده و مذهب در مورد وجود نامه‌ای به تاریخ اکتبر 2005 که در آن از ادارات مختلف دولتی خواسته شده است که بهاییان را شناسایی و در مورد آنان اطلاعات جمع‌آوری کنند، اظهار نگرانی کرد.

مدافعان حقوق بشر

مدافعان حقوق بشر در کار خود با محدودیت‌های گسترده‌ای روبرو بوده‌اند و همچنان در خطر اقدامات تلافی جویانه قرار داشتند. در ماه ژانویه، گفته شد که وزارت کشور در حال تهیه مقرراتی است تا فعالیت گروه‌های غیر دولتی را که متهم به دریافت کمک‌های مالی از «منابع مشکوک داخلی و خارجی به هدف براندازی حکومت» هستند محدود کند. دانشجویان که هنوز يك بخش فعال سیاسی جامعه هستند هدف اقدامات تلافی جویانه و از جمله دستگیری‌های خودسرانه و محرومیت از ادامه تحصیل در سال تحصیلی جدید قرار گرفته‌اند.

6 - در ماه اوت، وزارت کشور فعالیت کانون دفاع از حقوق بشر را که شیرین عبادی برنده جایزه صلح نوبل و چند حقوقدان برجسته دیگر آن را اداره می‌کنند ممنوع اعلام کرد و اظهار داشت که این کانون جواز فعالیت ندارد. در ماه سپتامبر، وزارت کشور اعلام کرد که «اگر تغییراتی در اهداف کانون داده شود» جواز فعالیت برای آن صادر خواهد شد.

7 - عبدالفتاح سلطانی وکیل دادگستری و یکی از موسسان کانون دفاع از حقوق بشر، در ماه مارس آزاد شد. او سپس به اتهام "افشای اسناد محرمانه" و «تبلیغ علیه نظام» به پنج سال زندان محکوم شد. در پایان سال، این حکم در جریان تجدید نظر بود.

8 - اکبر گنجی یک زندانی عقیدتی و روزنامه نگار که دست داشتن مقامات دولتی در قتل روشنفکران و روزنامه نگاران در دهه 1990 را برملا کرده بود، در ماه مارس دوره محکومیت 6 سال زندان خود را به پایان رساند و از زندان آزاد شد.

اعمال شکنجه و تنبیهات بی‌رحمانه، غیرانسانی و خفت آور

در بسیاری از زندانها و بازداشتگاه‌ها شکنجه، به خصوص در مرحله بازجویی‌های پیش از محاکمه که بازداشتی‌ها برای مدت نامعلومی از دسترسی به وکیل محروم می‌مانند، همچنان جاری بود. دست کم 7 نفر در بازداشت جان خود را از دست دادند. در بعضی از این موارد شکنجه یا بد رفتاری ممکن است موجب مرگ شده باشد.

9 - دو زندانی سیاسی اکبر محمدی و ولی‌الله فیض مهدوی به ترتیب در ماه‌های ژوئیه و سپتامبر به دنبال يك اعتصاب غذا که به عنوان اعتراض به ادامه بازداشتشان صورت گرفته بود جان باختند.

10 - يك ایرانی آذربایجانی به نام محمدرضا عوض‌پور چهارده ساله در ماه آوریل پس از نوشتن شعار «من ترك هستم» بر روی دیوار بازداشت شد. گزارش شده است که او در طول سه روز بازداشتی‌اش تحت شکنجه قرار گرفته و از جمله به مدت 24 ساعت از پا از سقف

آویزان شده و از آب و غذا محروم نگاه داشته شده بود. او در ماه سپتامبر دوباره دستگیر شد و تحت ضرب و شتم قرار گرفت.

دست کم دو مورد قطع عضو به مرحله اجرا درآمده و يك نفر به درآوردن چشمش محکوم شده است. شلاق زدن همچنان به عنوان يك مجازات رایج جریان داشت.

11 - در ماه فوریه، لیلا مافی را پیش از این که از زندان آزاد کنند و به يك مرکز توانبخشی زنان بفرستند 99 ضربه شلاق زدند. او که در هشت سالگی به فحشا وادار شده و بارها مورد تجاوز قرار گرفته بود، در اوایل سال 2004 دستگیر شد و به اتهام «ارتکاب اعمال خلاف عفت عمومی» به شلاق و اعدام محکوم گردید. به دنبال فشارهای بین‌المللی، حکم اعدام او لغو شد.

فرار از مجازات

قربانیان نقض حقوق بشر و خانواده‌های آنان همچنان از احقاق حق محروم مانده‌اند.

12 - تحقیقات مجدد در مورد «قتل‌های زنجیره‌ای» سال 1998 که دستور آن در سال 2001 صادر شد همچنان ناتمام مانده است. ناصر زرافشان، وکیل خانواده‌های چند تن از قربانیان این قتل‌ها همچنان در حال گذراندن محکومیت پنج ساله زندان خود بود که به دلیل اتهاماتی با انگیزه سیاسی صادر شده بود.

مجازات اعدام

در سال 2006، دست کم 177 نفر از جمله يك فرد صغیر و دست کم سه نفر دیگر که هنگام ارتکاب جرم منسوب به آنان کمتر از 18 سال داشتند اعدام شدند. مجازات مرگ برای جرایم متنوعی شامل قاچاق مواد مخدر، سرقت مسلحانه، قتل، خشونت سیاسی و تخلفات جنسی اعمال شده است. پس از اعتراضات داخلی و بین‌المللی، حکم اعدام چند تن از زنان و برخی از زندانیانی که به هنگام ارتکاب جرم منسوب به آنان کمتر از 18 سال داشتند، به حال تعلیق در آمد یا لغو شد - ولی برخی از آنان در محاکمه مجدد باز به اعدام محکوم شدند. علاوه بر اعلام قوه قضاییه در سال 2002 مبنی بر توقف مجازات سنگسار، گزارش رسید که دو تن به این وسیله اعدام شده‌اند. افراد دیگری به مجازات سنگسار محکوم شده‌اند. در ماه سپتامبر، مدافعان حقوق بشر در ایران کارزاری برای نجات 9 زن و 2 مرد که محکوم به سنگسار شده بودند و برای لغو این نوع مجازات به راه انداختند. در آخر سال، حکم سنگسار دست کم سه تن از این 11 نفر لغو شده بود.

آزادی بیان و اجتماعات

آزادی بیان و اجتماعات به صورت فزاینده‌ای محدود شده است. دسترسی به اینترنت به طور روزافزون محدود و تحت کنترل قرار گرفته است. روزنامه نگاران و وبلاگ نویسان بازداشت و به زندان یا شلاق محکوم شده‌اند و دست کم 11 روزنامه‌ها بسته شدند. خانواده‌های بازداشتی‌ها یا کسانی که مقامات در تعقیب آنها بودند همچنان با خطر آزار یا ارباب روبرو بودند. فعالان مستقل کارگری با رفتار تلافی‌جویانه روبرو بوده‌اند و برخی از دانشگاهیان مانند رامین جهانگللو بازداشت و یا از کار برکنار شدند.

13- در ماه ژانویه، نزدیک به 1000 نفر از اعضای سندیکای شرکت واحد اتوبوسرانی که يك سندیکای مستقل است ولی فعالیت آن منع شده، به دلیل شرکت در يك اعتصاب که با خواست به رسمیت شناخته شدن سندیکا و برای اعتراض به دستگیری رهبر سندیکا منصور اوسانلو

برگزار شده بود، دستگیر شدند. همه این افراد بعداً آزاد شدند، ولی دهها نفر از آنان تا آخر سال هنوز از بازگشتن به سر کار خود محروم مانده بودند. منصور اوسانلو پس از این که هفت ماه در رابطه با فعالیت‌های سندیکایی خود در بازداشت به سر می‌برد در ماه اوت آزاد شد، ولی در ماه نوامبر پس از شرکت در یک جلسه که از سوی سازمان بین‌المللی کار برگزار شده بود، مجدداً برای یک ماه بازداشت گردید.

حقوق زنان

ماه‌های مارس و ژوئن تظاهراتی در تهران با خواست پایان بخشیدن به تبعیضات قانونی علیه زنان برگزار شد که با خشونت از سوی مأموران امنیتی در هم شکست. برخی از تظاهرکنندگان مجروح شدند.

14 - در تظاهرات ماه ژوئن، نماینده سابق مجلس سید علی‌اکبر موسوی خوینینی دستگیر شد و تا ماه اکتبر که با قید وثیقه آزاد گردید بیش از چهار ماه در زندان بود. او گزارش کرد که در بازداشت تحت شکنجه قرار گرفته است.

در ماه اوت، فعالان حقوق زنان کارزاری برای جمع‌آوری یک میلیون امضا با خواست حقوق برابر برای زنان به راه انداختند.

عفو بین‌الملل گزارش‌ها/ دیدارها گزارش‌ها

ایران: مدافع حقوق بشر در خطر است - وضع تجدید نظر: عبدالفتاح سلطانی (ایندکس عفو بین‌الملل: ام دی ای 2006/009/13)
ایران: حکومت جدید در رسیدگی به وضع اسفبار حقوق بشر قصور ورزیده است (ایندکس عفو بین‌الملل: ام دی ای 2006/010/13)
ایران: دفاع از حقوق اقلیت‌ها - عرب‌های اهوازی (ایندکس عفو بین‌الملل: ام دی ای 2006/056/13)